

Haga, 9 grudnia 2023

Dr hab. Daniel Przastek
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

RECENZJA

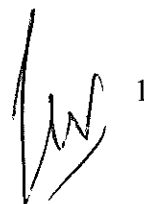
rozprawy doktorskiej mgr Izadory Weiss *Komponenty gatunku teatr tańca na podstawie spektaklu «Antygona» do muzyki Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego i Hildur Ingvaldar Gudnadottir w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne*

Na podstawie *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Dziennik Ustaw 2022 poz. 574 z późn. zm. oraz pismem Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego z dnia 11 października 2023 roku informującym o powierzeniu roli recenzenta we wspomnianym postępowaniu o nadanie stopnia doktora, przedstawiam poniższą **recenzję** rozprawy doktorskiej **mgr Izadory Weiss**.

Recenzja została przygotowana na podstawie przesłanej rozprawy doktorskiej w wersji drukowanej: Izadora Weiss, *Komponenty gatunku teatr tańca na podstawie spektaklu «Antygona» do muzyki Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego i Hildur Ingvaldar Gudnadottir*, cz. I - dzieło artystyczne, płyta DVD – *Antygona* według Sofoklesa, część II – opis dzieła artystycznego, ss. 165.

Wprowadzenie

Przedstawiona do oceny praca nierozzerwalnie łączy się z moimi zainteresowaniami badawczymi. Dla czytelnika owej recenzji może wydać się niezwykle zadziwiające, że z wykształcenia politolog łączy w swojej pracy pasję kulturową. Jednak owe związki polityki i sztuki są długie, sięgają zarania dziejów, a sztuka baletu i tańca również posiada swoje istotne znaczenia. Jednak jest jeszcze jeden element, który pragnąłbym przytoczyć we wstępie. To co łączy mnie z mgr Izadorą Weiss jest fascynacja i zauroczenie Jirim Kylianem. Miałem tę możliwość, że w połowie lat osiemdziesiątych XX wieku oglądałem w warszawskim Teatrze Wielkim gościnne występy Nederlands Dans Theater właśnie z pracami wspomnianego choreografa. To było moje pierwsze spotkanie z odmienną stylistyką od klasycznej formy baletu i pozostałem wierny do dziś odkrywaniu kolejnych, nowych prac mistrzów ruchu. Co ważne tę recenzję piszę właśnie w Hadze, domu NDT, bowiem myśląc o jej konstrukcji stało

1

się najbardziej adekwatne stworzenie tejże w owym niderlandzkim mieście, siedlisku najciekawszej formacji tanecznej na świecie.

Przygotowana praca doktorska pod tytułem *Komponenty gatunku teatr tańca na podstawie spektaklu «Antygona» do muzyki Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego i Hildur Ingvaldar Gudnadottir* to kompletne opracowanie przygotowane przez Panią Izadorę Weiss ukazujące dzieło artystyczne jako podstawę postępowania o nadanie stopnia doktora. Konkretnie widowisko teatru tańca stało się pretekstem do ukazania owej formy, która w naszym kraju nie jest zbyt rozpowszechniona i spopularyzowana. Możemy zauważyć kompanie instytucjonalne w większości prezentujące dorobek klasycznego baletu, a także zespoły przygotowujące formy tańca nienarracyjnego. To co przedstawia w swoim osiągnięciu mgr Weiss stanowi odmienny, innowacyjny, nowatorski efekt artystyczny wieloletniej pracy twórczej. Przyjąłem ją z uznaniem i zadowoleniem, gdyż unifikuje ona dwa aspekty. Po pierwsze ukazuje specyfikę teatru tańca, a także poprzez konkretny spektakl prezentuje jego oryginalność i wyróżnione komponenty w formie pisanej. Tym samym tworzy się komplementarne osiągnięcie złożone z dzieła artystycznego oraz jego analizy, poprzedzonego wprowadzeniem dotyczącym samego zjawiska teatru tańca.

Ocena merytoryczna opisu dzieła artystycznego

Odnosząc się do części stanowiącej opisać dzieła artystycznego należy zwrócić uwagę na kilka aspektów. To co najbardziej wartościowe, że autorka stara się dokonać charakterystyki teatru tańca, aby na tym tle ukazać wyróżniki (komponenty), które zostały wykorzystane w dziele artystycznym. Zdając sobie sprawę, że istnieje różnica w dziedzinach i dyscyplinach naukowych oraz artystycznych, to jednak przedstawiony rys historii teatru tańca wydaje się lekko pobieżny i mało wnikliwy. Historia owej artystycznej formy, patrząc tylko na naszą współczesność, sięga przełomu wieków XIX i XX, a kluczowe osiągnięcia choćby Wacława Niżyńskiego i Bronisławy Niżyńskiej winny zostać odnotowane. To właśnie owa spuścizna stała się ważnym dla rozwoju nowoczesnej sztuki tańca. Z tej tradycji czerpali, wspomniana w pracy Pina Bausch, a także Martha Graham czy Merce Cunningham. Autorka odwołuje się do formuły laboratorium ukazując specyfikę pracy, a także eseistykę, Jerzego Grotowskiego. Jednak właśnie owe formy laboratoryjne, dążenie do wypracowania własnego języka można zauważyć właśnie u pionierów tańca z początków dwudziestego wieku. Tworzenie własnych zespołów, będących wyrazem artystycznego spełnienia lidera są odpowiednikiem polskiego fenomenu twórcy wrocławskiego Teatru Laboratorium. W myśleniu o formie teatru tańca zabrakło dwóch istotnych spostrzeżeń. Jednym z nich jest zwrócenie uwagi, że czerpie on nie tylko z tradycji literackiej, co prezentuje autorka dysertacji w swoim zaprezentowanym do

oceny dzieła, ale również ze współczesności. Tego co nas otacza, tego co jest wokół. Pina Bausch, w quasi autobiograficznej pracy *Cafe Muller* sięgała pamięcią do rodzinnych przeżyć w kawiarni widząc świat, odwiedzających ludzi, a także przypadkowych gości. Właśnie wykorzystana estetyka - jako komponent dzieła wywodzi się z tego co wokół. To jeden z najważniejszych motorów napędowych pracy artystycznej współczesnych choreografów odwołujących się do idei teatru tańca. Drugim elementem jest perspektywa feministyczna. Dzisiejszy świat teatru dramatycznego, możemy to dobrze zauważyć w naszym kraju, ale również na świecie, należy do kobiet. Ich opowieści wcale nie są delikatne i czułe, ale posiadają interesujący pazur drapieżności i wnikliwej obserwacji, odmiennej od męskiej narracji. Ową odmienną można zauważyć również w świecie sztuki tańca. Izadora Weiss sama stosuje ową strategię. W przedstawionym dziele *Antygona* głos oddaje kobiecie, która zmuszona jest dokonać wyboru moralnego. Choreografka nie wstydzi się owej opowieści, jest świadoma konfliktu, który towarzyszy nam od zarania dziejów - walki o swoje prawa, przeciwstawianie się nieadekwatnej i przeżytej, schematycznej kulturowej poprawności, a także występowaniu przez kobietę w obronie wyższych racji. Te dwa wspomniane elementy są dla mnie kluczowe w analizowaniu współczesnego teatru, a tym samym przestrzeni tańca.

W swojej pracy autorka ukazuje jedną z najbardziej rozprzestrzenianych definicji „teatru tańca” jako „formę spektaklu będącą unią współczesnego tańca i metod teatralnych, który tworzy nową, unikatową formę taneczną, która kontrastuje w stosunku do klasycznego baletu oraz wyróżnia się bezpośrednim i zamierzonym odniesieniem do rzeczywistości”. Ową koncepcję wzbogaca dobrą argumentacją i ukazaniem kluczowych postaci sceny światowej i krajowej aktywnych na polu kształtowania tejże formy wyrazu. Ujęcie „teatru tańca” można zestawić z „teatrem dramatycznym” zastępując tylko słowo mówione - ruchem. Tym samym jest o czym pisał jednym z wykładów paryskich Adam Mickiewicz - konglomeratem sztuk budujących jedno widowisko artystyczne. Do owej koncepcji odwołuje się Izadora Weiss widząc w pracy nad dziełem artystycznym - wytężone działanie nad sprawnością ciała jako podstawowego środka wyrazu i nad sprawnością intelektualną opowieści jaką proponuje się widzowi. Te dwa elementy budują widowisko - przedstawienie. Analogicznie jak w przedstawionych, innych autorskich formach wyrazu czy to Wrocławskim Teatrze Pantomimy prowadzonym przez Henryka Tomaszewskiego, Teatrze Ekspresji Wojciecha Misiuro czy Polskim Teatrze Tańca Conrada Drzewieckiego, ważnym jest wypracowanie własnego, estetycznego języka. Artystka takowy posiada, a jej przedstawiona praca to potwierdza. Siłą owego przekazu jest czerpanie garściami ze sztuki teatru, wykorzystanie metod aktorskich,

3

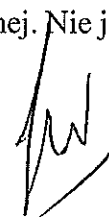
choćby Konstantego Stanisławskiego czy Lee Strassberga, a także własne poczucie estetyki wywodzące się z tradycji i historii sztuki kształtują unikatową formę artystyczną.

Izadora Weiss w swojej dysertacji prezentuje kluczowe elementy, które składają się na własne, oryginalne widowisko. Każda praca nie może istnieć bez autora układu i tancerzy, najbliższych współkreatorów przedstawienia. To warunki podstawowe dla zbudowania spektaklu. Kolejnym, podstawowym elementem, jest skonstruowanie opowieści. Specyfika, ale rozumiany jako wielki walor, jest linearność i klarowność opowieści. Choreografka odrzuca formy abstrakcyjne, czego przykładem jest *Antygona*, na rzecz wartościowej, zrozumianej przez ogół opowieści. W tym przypadku to forma kameralna, skupiona, wysublimowana. Kolejny element to warstwa muzyczna, która nie jest przypadkowym dodatkiem do ruchu tancerzy, ale istotnym komponentem wzbogacającym, ale również kontrapunktującym zdarzenia sceniczne. Scenografia i kostiumy, choć symboliczne są ważnym elementem, które unaoczniają charaktery, typy ludzkie, a także relacje i więzi między postaciami. Ostatni element to światło, które staje się dopełnieniem warstwy wizualnej. Wielokrotnie pomijane, a są one kluczowe dla dobrego odbioru widowiska przez widzów.

Owe elementy tworzą oś dysertacji zawartą w tytule pracy. Należy uznać, że oryginalność przedstawionej pracy polega na jasnym scharakteryzowaniu własnej formy teatru tańca, autorskiego konceptu artystycznego wyrażonego w spektaklu *Antygona*. Artystka stworzyła dzieło oryginalne, w pełni ukazujące dojrzały warsztat, jasno realizujące model własnej wypowiedzi artystycznej umieszczony w definicyjnych założeniach „teatru tańca”.

Ocena merytoryczna dzieła artystycznego

W dziedzinach artystycznych kluczowym jest samo dzieło. Część pracy stanowi opis spektaklu *Antygona*. Należę do tych, którzy widzieli ową prezentację „na żywo”. Analogicznie jak kandydatka do stopnia doktora, nie uznaję teatru przez szklany ekran. Owa bariera nośnika elektronicznego zabija oryginalność, magię teatru, a także jego wyjątkowość. Można zauważyć, że opis, który posiada wartość wzbogacającą, jest dobrym streszczeniem, uzupełnieniem samego widowiska. Spektakl będący taneczną interpretacją dramatu Sofoklesa już z wyboru tytułu i odniesienia do pierwowzoru spełnia kryteria komponentów teatru tańca wykazanego przez doktorantkę. To własna, oryginalna próba ukazania relacji, wyborów moralnych, ale i mechanizmów władzy. To co już zauważono, wybór tytułu nie był przypadkowy. To konsekwencja dotychczasowej pracy twórczej, z materiałem literackim, który koresponduje z odczuwaniem realizatorki. Jednak nie sam wybór dramatu, ale jego taneczna interpretacja stanowi kluczowe osiągnięcie dla postępowania doktorskiego. To co prezentuje Weiss to unikatowy, oryginalny, własny język wypowiedzi artystycznej. Nie jest on

kalką znanych form ekspresji tanecznej, ale stanowi indywidualną, dojrzałą kreskę artystycznego ruchu. Widać w owej pracy dobrą współpracę z tancerzami, przez co tworzy się specyficzna wspólnota - widziana jako owe szczególne laboratorium pracy artystycznej. Weiss interesująco i różnorodnie interpretuje bohaterów, nadając im rysy indywidualne. To wykonanie przeplatane jest solowymi wykonaniami, duetami, a grupową wypowiedzią ruchową. Każda z postaci posiada indywidualną kreskę, która odróżnia ją od innych, a także unaocznia charakter, gwałtowność czy też łagodność bohatera. Nie tylko sama idea narracji, ale jej interpretacja zasługuje na najwyższe uznanie.

Będącymi na równych prawach elementami przedstawienia pozostaje warstwa muzyczna i wizualna. Wykorzystanie trzech kompozycji ma swój zamysł i sens bowiem ukazują one motywacje postaw, zachowania i stan ducha. Pole pierwszoplanowe przybiera kalejdoskop utworów Krzysztofa Pendereckiego, co nie jest specjalnym zaskoczeniem, gdyż można uznać naszego mistrza za ojca duchowego pierwszej pracy doktorantki w czasach poznańskich. Oczywiście mankamentem pozostanie wykonanie muzyki z odtworzenia, jednak w tym przypadku ów kolaż wymaga owego nagrania, a nie prezentacji na żywo.

Co zauważono, ważnym elementem pozostaje strona wizualna. Izadora Weiss mieni się jako artystka dbająca o szczegół i rekwizyt. W tym przypadku minimalizm scenograficzny to dywan kwietny, a także miecz, który jest symbolem utraty brata, ale i nieuniknionego sporu, walki. Owa swoista powłoka podłogi przywołuje w myślach *Święto wiosny* do muzyki Igora Strawińskiego w choreografii Emanuela Gata. Tenże artysta minimalizując obsadę, tworząc subtelny obraz quasi prywatki, skonstruował taneczny miks, czerpiąc między innymi z kroków salsy. Weiss natomiast traktuje subtelną, acz wyrazistą przestrzeń jako pole śmierci, rozstania, pożegnania. Symbol miecza, który zostaje ukryty, to jasny sygnał kolejnej nadciągającej zbrodni. W moim odczuciu przesadne ukazywanie, w ów sposób znaczeń, zabija możliwość indywidualnej interpretacji przez widzów, ale może to zdanie wytrawnego odbiorcy, a nie przeciętnego gościa miejsc kultury.

Weiss niezwykle dojrzałe operuje światłem. Nie jest orędowniczką jego maksymalnego wykorzystania, nie wyświetla całej przestrzeni sceny. Skupia się na drobnym fragmencie - wydzielonym polu gry. Tym samym tworzy dramat kameralny, jasno ukazując relacje, związki i mechanizmy więzi między głównymi bohaterami niczym dialogi w teatrze dramatycznym. Ostatnim punktem, kształtującym pełne widowisko teatru tańca są kostiumy. Te również różnorodne, jasno ukazujące postaci od czerwieni sukni Antygony do czarnego, luźnego ubrania Kreona. Artystka jest świadoma ich funkcji i znaczenia. To nie tylko obraz dla oka publiczności, ale również komfort wykonania układu. Należy w pełni uznać, że zaprezentowana

praca w pełni ukazuje komponenty teatru tańca zastosowane w prezentowanym widowisku. Jest to wieczór w pełni autorski, dojrzały, przemyślany i logiczny.

Znakiem rozpoznawczym Weiss jest nie tylko oryginalna technika tańca, ale również tematyka. Zazwyczaj jest ona skupiona wobec problematyki kobiet, opresyjności mężczyzn, poświęcenia, podporządkowania czy nawet upodlenia. Owa dychotomia stanowi istotny element zainteresowań. Słabość-siła, zniewolenie-dominacja. To tylko przykłady ukazania zależności pomiędzy tym co kobiece a męskie. Tym samym owe pole koresponduje z naszą rzeczywistością, ukazuje jak sztuka teatru współgra z tym co nas otacza. Znamienne jest, że mimo uporu i walki kobieta zawsze pozostanie na przegranej pozycji. Wynika to z doboru tematyki, ale nie szkolnej jego interpretacji, lecz wartościowego ukazania znaczeń i tropów. Widz, opuszczając salę teatralną, nie jest bezradny, że niczego nie zrozumiał, ale otrzymał ciekawy utwór, który zmusza do refleksji na temat naszej rzeczywistości. Weiss nie buduje historii dawnej, ale dzisiejszą, bliską, możliwą do przywołania w każdym czasie. Ów literacki pierwowzór koresponduje z językiem tańca, który jest świetnym nośnikiem idei głównej. Artystka odrzuca abstrakcję na rzecz opowieści linearnej, z jasno nazwanymi postaciami i ich charakterami. Owszem, szczególnie w tańcu, to duże ryzyko, ale budowanie historii dla Weiss jest ważnym dla uzyskania owego efektu kontrastu płci. Dobór konkretnego utworu, wywiedzenie opowieści z literatury światowej ma jeszcze jeden walor, to również pole interpretacyjne, ukazania własnego myślenia i redefinicja utartych szlaków spostrzegania. Dramat Sofoklesa to lekcja prawd i postaw politycznych, moralnych oraz społecznych. Sprzeciwienie się władcy przez kobietę, definiuje pola napięć i relacji między antagonistami. Tworzą się obrazy łagodności i ostrości, jasne płaszczyzny konfliktu i odmienności. Owe różnice w rysach bohaterów można zauważyć w tańcu. Subtelność postaci żeńskich, wykorzystanie również techniki klasycznej, przeciwstawia choreografka sile i ostrości kroku ról męskich. W tym zminimalizowanym, pełnym nieustannego ruchu konflikcie, jasno widać cele i zamiary bohaterów. Na pierwszy plan wysuwa się Kreon Mateusza Pindelskiego. Niesłuchanie sprawny, obdarzony świetnym tanecznym wyczuciem. Jego ruch, z towarzyszącym Tejrezjaszem (Nikoła Zientarska), jest ostry, klarowny, wyrazisty. Świetna, ukazując niewinność i niepewność, jest Antygona Julii Buczyńskiej.

Weiss zrealizowała w pełni zamierzenie ukazania minimalistycznego dramatu w formie teatru tańca oddając pole młodym artystom. To przykład dojrzałej pracy, wnikliwej analizy tekstu, samego skonstruowania postaci, a także wykorzystania w pełni wszelkich komponentów składających się na zdefiniowany spektakl teatru tańca.

Metodyka pracy (założenia, cele)

Specyfika prac z zakresu dziedzin artystycznych powoduje, że kluczowym jest ukazanie wartości samego dzieła twórczego. Cześć pisaną należy uznać jako komponent dodatkowy, będący wprowadzeniem, opisem do kluczowego elementu będącego podstawą postępowania doktorskiego. Jednak należy pamiętać, że to istotny element ukazujący dojrzałość kandydatki. Wstęp pracy jasno nie określa celu, a także nie wskazuje głównych założeń pracy. Jednak sama treść, poszczególnych fragmentów dysertacji jasno określa pola badawcze i interpretacyjne. Mimo wskazanych powyżej mankamentów, co do pominięcia niektórych węzłowych faktów, postaci i zdarzeń, albo potraktowanych pobieżnie, z historii i współczesności szeroko rozumianego teatru tańca, należy uznać opis dzieła artystycznego, nie tylko związane bezpośrednio z realizacją *Antygony*, jako wartościowe wprowadzenie do analiz dotyczących problematyki będącej przedmiotem pracy. Z lektury jasnym jest, że celem jest ukazanie komponentów teatru tańca czemu służy przywołany przykład konkretnego, zrealizowanego przedstawienia. Patrząc z perspektywy nauk społecznych, choć to do końca nieuprawnione, należy w przyszłości rozwinąć aspekty teoretyczne oraz chronologiczne, gdyż wzbogacą one podjęte wątki przez autorkę.

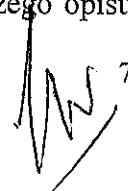
Struktura rozprawy doktorskiej

- Literatura i materiały wykorzystane w pracy

Kluczowym dla owej pracy doktorskiej jest ocena samego dzieła, czego dokonano powyżej nadając mu wysoką notę. Fragmenty, które są opisem wyposażone są w garść przypisów, które wskazują wykorzystane źródła lub skrócony biogram wskazanej osoby. Dopełnienie stanowi bibliografia, która posiada zaledwie dwadzieścia publikacji zwartych i trzy strony internetowe. Zdając sobie sprawę z niedoboru polskich źródeł pisanych dotyczących problematyki teatru tańca warto było odwołać się do światowych osiągnięć w tym zakresie. Jestem przekonany, że wzbogaciłoby to indywidualny wywód autorki. To co ważne, ów niedobór materiałów drukowanych rekompensują indywidualne spostrzeżenia i doświadczenia doktorantki. Można uznać to za wartość dodaną jak praktyk spostrzega rzeczywistość tańca, co dla niego jest istotne i ważne. Tym samym odrzuca pracę badaczy na rzecz indywidualnego odczuwania korespondującego z własną pracą twórczą.

- Ocena poszczególnych części pracy

Przedstawiona do oceny praca składa się z dwóch, komplementarnych części. Fragment pierwszy to dzieło artystyczne będące rejestracją spektaklu *Antygona*, które zostało omówione powyżej. Kolejny element to cześć pisaną, będąca opisem dzieła artystycznego. To bogaty materiał, który wraz ze zdjęciami, projektami kostiumów, recenzjami spektaklu, liczy łącznie 164 strony. Ten fragment rozpoczyna wstęp będący wprowadzeniem do zasadniczego opisu

widowiska. To krótka analiza będąca przedstawieniem sylwetki doktorantki, a także ukazaniem zawartości poszczególnych trzech rozdziałów. W tym przypadku nasuwają się pewne wątpliwości poprawności ich ukazania. Wydaje się, że najbardziej pojemnym, ogólnym i wprowadzającym jest rozdział drugi, który winien rozpoczynać część opisową. Jego tematyka dotycząca współczesnego teatru tańca, zawierająca rys historyczny i bieżący świetnie nadaje się na wprowadzenie. Krajobraz sceny choreograficznej, zespoły tańca obrazują - nie wszystkie zostały wskazane - obecne trendy w świecie. Ów rys dałby szansę poznania owego krajobrazu, różnorodności i pole do zrozumienia wyjątkowości, odmienności stylistycznej komponentów teatru tańca. Fragment poświęcony temu zjawisku rozpoczyna pracę i można odnieść wrażenie, że w drobnym stopniu, szczególnie w podrozdziale *Teatr tańca jako gatunek - rozważania estetyczne*, nie łączy się z dalszą częścią wywodu, dubluje pewne tezy będące w rozdziale drugim. Gdyby połączyć owe fragmenty dałoby świetny efekt wprowadzenia. Nie zmienia to faktu, że autorka bardzo dobrze orientuje się w rzeczywistości tańca współczesnego, odpowiedzialnie stawia sądy oraz opinie. Najbardziej wartościowy jest rys odautorski będący ukazaniem komponentów teatru tańca. Jasne ich wyszczególnienie unaocznia czytelnikowi specyfikę oryginalnej, własnej formy pracy nad dziełem artystycznym. Rozdział trzeci to implementacja owych rozważań teoretycznych dokonana na konkretnym przykładzie dzieła będącego podstawą postępowania o nadanie stopnia doktora. Izadora Weiss wnikliwie prezentuje etapy pracy, wkład własny, będący pracą konceptualną i kreatywną indywidualnego widowiska artystycznego. Zwieńczenie stanowi krótkie zakończenie, podsumowanie rozważań i etapów przygotowania dzieła, bibliografia i zbiór recenzji. Należy uznać, że dysertacja to dzieło kompletne omawiające problem badawczy, ale przede wszystkim ukazujące dzieło artystyczne.

- Forma pracy (język, styl, opracowanie)

Wykorzystany język pisany w pracy jest poprawny, choć do opisu dzieła bardziej adekwatny wydaje się język publicystyczny, który autorka stosuje. Jednak fragmenty dotyczące samej idei teatru tańca, a także analiza komponentów tegoż winny zawierać więcej odwołań do źródeł. Przypisy pełnią jedynie rolę informacyjną lub odsyłacza do danego fragmentu pisanego. Przygotowana dysertacja jest estetyczna. Jej niebagatelnym walorem jest pełne kompendium na temat przygotowanego dzieła, które należy traktować jako dojrzałe przygotowanie kandydatki do otrzymania stopnia doktora. Przedstawiony materiał jest świadectwem w pełni samodzielnej pracy, udokumentowaniem świadomego wyboru i kreacji dzieła artystycznego.

Pytania problemowe

W związku z powyższą treścią rodzą się pytania problemowe, na które odpowiedzi mogą wzbogacić część opisową przedstawionej pracy:

1/ Czy istnieją laboratoria tańca na świecie? Ukazując ideę i metodę twórczą Jerzego Grotowskiego warto zastanowić się nad przykładami owych środowisk wśród twórców teatru tańca.

2/ W jaki sposób współczesność wpływa na wybór tematu przygotowywanego spektaklu? Czy polityka ma jakiegokolwiek znaczenie dla kształtu widowiska i poruszanej problematyki?

3/ Czy kobieta zawsze musi być ofiarą? A może warto pokazać ją jako silną, waleczną i jednocześnie łagodną, ale mierzącą się zwycięsko z otaczającym światem.

Zakończenie

Ze sztuką tańca związany jestem, jako widz, ale też dyskretny badacz i krytyk, od lat trzydziestu pięciu. Zawsze cenię sobie oryginalne wypowiedzi artystyczne, nawet te, które idą pod prąd utartym modom i gustom publiczności. Język tańca Izadory Weiss jest dla mnie szczególnym przykładem dojrzałości twórczej i umiejętności oczarowania odbiorcy. Nie jest to podyktowane tym, że znalazła się w panteonie pięćdziesięciu najlepszych choreografów dekady na świecie, ale właśnie indywidualnym językiem wypowiedzi tańca. Dziś mi przyszło recenzować jej pracę doktorską, gdzie w pełni zaprezentowała swój pogląd wobec owego zjawiska, a także wskazała własną metodę pracy. Implementacja komponentów teatru tańca w przedstawionym dziele *Antygona* jest świetnym przykładem autorskiej pracy, indywidualnej wypowiedzi twórczej. To dojrzały produkt, który zasługuje na najwyższe uznanie. Doktorantka w sposób przemyślany, świadomy, odpowiedzialny buduje własny kosmos artystyczny będący wypadkową doświadczeń przeszłości i własnego talentu. W pełni doceniam osiągnięcie artystyczne i jednocześnie gorąco wnioskuję o dopuszczenie do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora. Stwierdzam, że przedstawiona praca w pełni spełnia wymagania art. 187 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*: prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną oraz umiejętność prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej oraz jej przedmiotem jest samodzielne, oryginalne dokonanie artystyczne.

Dr hab. Daniel Przastek

